

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben másbhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Védőre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Kezdetben minden nap a hétévi és
hét nap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség közzétett visszadási
vagy megőrsére nem vállalja.

Előfizetők és hirdetősek a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Árnyékos helyen ár 6 fillér.

NAGYVÁRAD, szept. 2.

A gólya.

„Az utcán kedves alakok jönnek velünk szembe. Nem láttuk őket az egész nyáron s most, hogy újra megjelentek, olyanféle örömet érzünk, mint tavasszal, mikor a madarak vonulása idején meglátjuk az első hosszucsőrűt.»

Igy üdvözlö az egyik szegedi lap az iskolák újévét, szeptember elsejét.

Van is valami hasonlatosság a tavasz és a tanév kezdete közt. Mind a kettő a jövőre figyelmeztet, a jövőbe vetett reménnyel tölti el a netalán csüggedt lelkeket s az érkezők közt jönnek gólyák a madarak közt is, meg a diákok közt is. Fészkebe röpköd a gólyamadár, akadémiára a gólyajogász.

Van egész sereg tréfás rajz a gólyákról; értve gólyák alatt az első éves jogászokat. Az örökpárbajozó, az örökbilliárdozó, az örökbálozó és az akadémiára soha sem járó jogász bennfoglaltatik ebben a fogalomban: gólya. A közvélemény jóformán nem is ismeri a gólyajogászt más oldaláról, mint a jobbról: mert jobb kezében tartja a sörös poharat és a dákót, jobb karjára fűzi a piruló első bálozó bakfisokat s mikor az akadémián egymás után kapja hanyagságáért a megrovásokat, jobb kezével billent egyet nemes előkelőséggel:

— Tisztelem a római jogot!

Pedig hát van a gólyaéletnek kevésbé

kellemes oldala is. Ilyen vidáman vajmi kevésnek telnek napjai; a legtöbbnek egészen más a sorsa.

Reggel 8 óra után néhány sápadt fiatal tart a jogakadémiára. Kezükben könyv, de nem tudom, van-e gyomrukban reggeli? Ott ülnek délig s óráközökben szorgalmasan magolva sétálnak a folyosón, buzgón tanulva az I. évfolyam tantárgyait, melyek kilencztizedrésének soha életükben hasznát venni nem fogják. De azért magolnak szorgalmasan, mert máskor nem érnek rá.

Délben enni kell, a déli harangszót nem lehet átaludni úgy, mint a hajnalit. Ezért a déli kis ebédért aztán a szegény gólyajogász irodában körmöl egész délután (havi 10 frt), tanít két impertinens rossz diákot este (fejenként ez is 10 frt) s ha vacsorára a kenyérhez hust, éjszákára alvásra még egy szerény ágat is kíván fényűzési ösztöne, akkor nyakába vesz a késő esti órákban még egy harmadik tanítványt s másnap irigyelheti újra jobbmódu kollégáit, a kik az egész havi fizetését fel merik tenni egy czukasszára.

Es mire ez a sok gyöttrődés? Elér vele a szegény gólya valami sikert a jövőben?

Majdnem semmit.

Mondjuk, bírói pályára készül. Huszonkét éves korában kinevezik díjtalan ideiglenes minőségű joggyakornoknak akkor, a mikor más pályán már önálló ember volna. Három-négy-öt évig körmöl jegyző-

könyveket bámulatos türelemmel és bámulatos csekély fizetéssel. Közben az esztét ott felejt két mosolygós szemben s mire a bírói vizsgát leteszi, ketten, hárman örvendenek a szép diplomának és az üres erszénynek. A helyett teli van a naptár váltólejáratú határnapokkal, melyeket nem tart be senki, csak az óvatoló közjegyző s mire a bíró ur valamelyes fizetéshez jutna, le van az tiltva 800 frtig. Hogy éljen ebből a család?

Vagy mondjuk, tehetséget érez a fiatal ember magában arra, hogy a maga lábán állva viaskodjék az étellel a mindennapi kenyérért s ügyvédnek készül. Szép pálya volt hajdan, de ma itt is főleg a kezdet majdnem legyőzhetetlen nehézségekkel riasztja az ifjút. Nem is szólva az ügyvédség első néhány koplalóbónapjáról, mikor az ebéd árát váltókeresetekre, a vacsoráért pedig végrehajtási kérvényekre kell ragasztani, már maga az ügyvédjelölt is ide s tova koldus-állás lesz, melyből egyedül lehetetlen megélni.

Nagyváradon van ugyan ügyvédi iroda, a hol 60—80 forintot fizetnek az ügyvédjelöltnek, de ezek csak ritka kivételek. Nagy többségükben 35—40 forint a »honorarium«, a miből lehet a Kispipában ebédelni és vacsorálni, de egyébre megint csak az esti órákban kell a pénzt megkeresni, a mikor a legtöbb ember pihen vagy szórakozik.

Ennek a más városokkal szemben ijesztően nyomoruságos helyzetnek oka: a túlszűfolttség.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A szivarok királya.

Egy németországi nagy szivargyáros árjegyzéke fekszik előttem, melynek legdrágább tétele a dohányosok előtt oly nagy becsben álló nyugatindiai Cuba szigetén termő dohányfajok egyikéből készült »Soberanos in lujo« nevű szivar. Darabja 7 korona 24 fillér, a vámon kívül.

Azok, a kik 7—8 filléres szivarokhoz vannak szokva, csodálkozva fogják kérdezni, hogyan lehetséges egy mindenestre előkelő külsejű vaskos szivarért majdnem 8 koronát kiadni, midőn ezért az árért ők 100 darabot füstölhetnek el s e fényűzés felett megbotránkozva dörmögik szakállukba, hogy az, a ki napjában csak 3 ilyen drága szivart fogyaszt, egy év alatt kerek 8000 koronát fűj szét a levegőben illatos kék füst alakjában.

Természetes, hogy ezt a luxust csak igen kevés halandó engedheti meg magának, de valódi havanna szivarokat mai napság sokkal olcsóbb áron is lehet már kapni s így nemcsak a gazdag emberek szivhatnak finom szivarokat, hanem a szegények is. Így például a »Flor de Yncan« vagy a »Henry Clay« darabonként 80—90 fillérért is kapható, melyre tehát hébe-korba a szegény ember is rágyújthat.

Ezeknek a finom szivaroknak előállításá-

és termesztése kétségtelenül érdekes dolog, különösen a spanyol-amerikai háború megszüntése óta, mert a »yankee«-k ismert üzleti kapzsiságuknál fogva olyan szabályokat léptettek ujabbán életbe, hogy a havanna szivarok hívei ezental bizonyára fanyarabb kedélyvel fognak rágyújtani egy-egy »Bockszivar«-ra.

A mint a viláfgorgalomba kerülő moseli, bordeauxi, rudesheimi, tokaji és egyéb híres borok nagy része nem valódi, ép úgy a havanna szivarok jó része is olyan, mely Cuba szigetét soha sem látta.

Az még csak hagyján, ha havannának nevezik az olyan szivart, mely legalább cubai dohányból készült, de az igazi dohányos »Havanna legitima«-nak csak azt a szivart tartja, mely nemcsak hogy a legkiválóbb cubai dohányból készül, hanem egyenesen Havanna városában dolgozzák fel kész szivarrá. Tudni kell ugyanis, hogy a legnagyobb fáradozások után sem sikerült eddigelé még a Cubáról nyers állapotban hozott, habár legfinomabb dohányból is, csak megközelítőleg olyan ízű szivart készíteni Európában, minő a Cuba szigetén készült szivar.

Ezt a megfajthetetlennek látszó tényt némelyek úgy magyarázzák ki, hogy Cuba szigetről egyáltalán nem engedik levél alakban kivinni az ott termő legfinomabb fajokat, hanem csupán a gyengébb minőségűket. Mások azt állítják, hogy a dohány feldolgozatlan állapotban a több heti tengeri utazás alatt erjedéskor indul, mely elveszi annak finom

illatát, s kétségtelen az is, hogy a havannai gyárosok sokkal gondosabban készítik a szivart, mint az európaiak. Ehhez járul még az is, hogy feldolgozás előtt a dohányt bizonyos kémiai folyamatnak vetik alá Cubában, melynek tikkát ép oly féltékenyen őrzik, mint például a valódi jamaikai rum előkészítési módját a jamaikaiak.

Cuba szigete tropikus éghajlatánál és fekvésénél fogva a dohány termelésre a világ legalkalmasabb helye ugyan, de az időjárás mégis nagy befolyással van az egyes évek termésének jóságára. Nagyon száraz években a dohány kicsiny marad, mely rendkívül erős. Az amerikaiak nagyon szeretik ezt a csipős füstöt, de Európában már alig akadna ilyen szivarnak vevője. Nedves években ellenben a dohány palánta igen gyorsan és nagyon nő. Ilyenkor sok ugyan a termés mennyiségre nézve, de aromája korántsem olyan pompás mint a közep-nagyságu dohány növényé. Az ilyen dohányból azután csak »karakter nélküli havannák« készíthetők. Legjobb tehát a sem nem erős, sem nem száraz időjárás, mivel ilyenkor a dohánypalánta növekedése az aroma fejlődésével egyensúlyban áll.

Mazán Cuba szigetén a »Vuelta de Abajo« nevű völgyben terem a legkiválóbb dohány. A Cubán termelt évi 30 millió kilogramm dohányból kerek 8 millió e helyen terem, mely Havanna városától a San Antonio tenger fokig terjed. Másodrendű, ámbar még mindig igen finom a Cuba keleti szélén termő »Tartida« dohány.

felügyelet nélkül nem szabad kiereszteni és 7 órákor az összes házak kapuit be kell zárni.

A már említett detektívön kívül egy asszony és egy joghallgató sebesült meg. — Az asszony a fejére kapott egy kardvágást, a jogásznak pedig bal kezének három ujját vágták le. A kisebb sebesüléseknek se szeri sem száma. Letartóztattak mintegy 50 embert. Ma a város nyugodt ugyan, de az utcák rendkívül élénk. Különösen azokat az utcákat járja be a lakosság, amelyekben az éjjel a pusztítás munkája folyt. A mai színházi előadás elmarad, mert ott is tüntetésektől tartanak.

A nagyváradai Csesztivó-intézet.

Kugler József.

Minden benszülött nagyváradai ember előtt ismeretes az a humánus intézet ott a Körözs-utcán, melyet *Csesztivó*-nak nevezünk s melyben elagott beteg vagy tönkre ment polgárok találhatnak holtukiglan hajlékra. Mindenki ismeri ezt az intézetet, de csak kevesen tudják eredetét, nagyon öreg emberek azok, a kik még beszélni tudnak Csesztivóról, arról az egyszerű timár mesteremberről, kinek köszönhető, hogy a róla elnevezett intézet fennáll, hogy városunkban is van egy menház, hol a tisztességes, szerencsétlenség folytán tönkrement, elagott, beteg polgárok megbuzhatják magukat. Volt alkalom olvasni Csesztivónak végrendeletét, melyből — bár rövid kivonatokban közlöm is a terjedelmes iratot — teljes nagyságában megtekinthető az a nemes jellem, mely az egyszerű timár mesterben lakott, az az egész élet szabályozó céltudatos törekvés, hogy városáról, melyben tekintélyes vagyont szerzett, halála után gondoskodjék.

A végrendelet, mely 1823. szept. 23-ról van kelteve, német nyelvű s avval kezdődik, hogy a végrendeletkező lelkét, mint jó keresztényhez illik a teljes Szentháromságának ajánlja, meghagyván, hogy: »halálom után azonnal a kapucziusok templomában érettem engedtelő szent misék tartassanak!« Ezután tér át vagyonságának felsorolására, — melyből kisugárzik a vallásosság és emberszeretet: legnagyobb része egyházi és a közjót előmozdító célra van szentelve.

»A kapucziusok zárdájának 3000 bécsi értékű (váltó) forintot hagyományozok, melynek kamataiból az orgonista fizetessék,« ugyan

export cégek is busásan fizettetik meg a nevüket.

Nem lesz érdektelen végül megemlíteni azt is, hogy nem épen mindig az uralkodók szívják a legdrágább szivarokat. Igaz ugyan, hogy VII. Edward angol király 10—12 koronás szivarnál olcsóbbat nem igen szív, hanem a mi királyunk már csak a legutóbb esetben gyújt importált szivarra s különös előszeretettel a 10 filléres Virginia szivarokhoz nyúl, melyet Dél-Tiroiban a saccoi kincstári dohánygyárban készítenek részére.

Vilmos császár 1 korona 20 fillérenél drágább szivarokat nem igen füstöl, sőt a lényegesen olcsóbb hollandi szivarokkal is megelégszik. Hogy Vilmos császár udvarában mennyire kerülék a túlságos fenyűzést, arra eklatáns példa a következő kis történet, melyet egy majna-frankfuri gyáros beszélt el néhány évvel ezelőt.

A császár egyszer kiváló finomnak talált bizonyos szivart, melyet nagyon megdicsért. Felesége azt hitte, hogy nagy örömet fog okozni a császárnak, ha vesz neki belőle egy jó csomót; de midőn megtudta, hogy a kérdéses szivar darabja csaknem 4 koronába kerül, lemondott a megrendelésről nem ugyan takarékosságból, mert ezt elbirta volna még a budget, hanem azért, mert a császár személyes igénytelen életmódjával ez kirívó ellentétben állott volna.

Higye el, aki akarja.

ide utal 5000 frtot, melynek kamatait »a német hitványok Pater kapja.« Ugy látszik, hogy azon időben egész Várad német nyelvű lehetett erre vallanak a végrendelet német szövegén kívül az említendő tanuknak német hangzásu nevük is, kik a végrendeletet aláírták. A plébánia templom kiadásainak fedezésére ugy a végrendelet elején mint az utolján is 1000—1000 forintot hagyományoz, azonkívül »a plébános urnak még 200 frt adassék át a házi szegények közötti kiosztás végett.« Most következnek családja, legelső sorban pedig neje, kinek 20,000 frtot hagy, de azon föltétellel, hogy ha neje meghalna, — ez csak 10,000 frtról rendelkezessék szabadon, a többi az alapítandó Csesztivóra fordíttassék. Felesége megtartja az evőeszközöket, ékszereket, asztali ágyneműket, a konyha eszközök felét, a butorokból annyit, amennyi egy szoba berendezésére elégséges. »Egy tehenet, két hordó bort és ami a napi szükségletre az éléskamrában létezői fog, a mellett 500 frtot bécsi értékben, az első évekbeni különös szükségletekre.« Három nővérének azt a 30,000 frtot hagyományozza, mely Debreczen szabad királyi városnál kamatra van elhelyezve. Ha az eddigi számadatokat összeadjuk, már akkor is tekintélyes összeg jön ki, hát még mily nagy értéke lehetett ennek a vagyonnak 1823-ban.

Ezután még egész sor rokonról gondoskodik a legnagyobb bőkezűséggel Majd újra a közjóra fordítja figyelmét, midőn a rokkantak házának, továbbá a Máryási és Duka féle nevelő házaknak 200—200 forintot hagyományoz. »A tek. megye Lázárának (betegeinek) hátralevő tartozásait engedi el.« Számtalan apróbb jóitémény után áttér végrendeletének legszebb pontjára, mely ékesen dokumentálja azt a keresztényi szeretetet embertársai iránt, mely szívében iktatott, e pontban veti meg alapját a Csesztivó-intézetnek oly gyönyörű szavakban, midőket csak a legfelmagasztosultabb érzelem sugallhatott a becsületos timár lelkébe.

(»Mint hogy minden jól berendezett és jó erkölcsű városban figyelem fordíttatik oly polgárookra, kik önhibájokon kívül szegény ségre jutottak, különösen pedig olyanokat segélyezni, kik sebekkel vannak terhelve és hibás testi tagok miatt mankókkal másznak, tehát én is ilyenek részére alapítványt létesítettem, azon bizalmas reményben, hogy ezen haza tekintetes polgárai nyomdokaimat követendők és tervemet előmozdítják, ugyanazért: 23. Célom teljes elérésére hagyományozok egy tóket (mely % alatt fel van jegyezve) kérvén ezen szabadalmazott város tekintetes tanácsát, hogy a tóket behajtani és azokat biztos helyre áthelyezni méltóztassék. 24. Itéletem szerint nagyon előnyös lenne és az alapító óhaja is könnyebben teljesíthető lenne, ha a Dudek-féle alapítványt bekebeleznék és nevezetteknek egy szilárd ház vételessék és 25. Mert oly háznak tágasnak és szilárdul építtetnek kell lenni, legbensőbb óhajom volna és legtisztességesebb, ha Sántha Ferencz urnak Körözs-utcán fekvő háza vételnék meg, annál is inkább, mert ez, az alapítvány céljára kerettel és bérbeadható pinczékkel is el van látva, és ezen összegből az évi javítások eszközölhetőnek lennének, a mint már egységben áll, ugy a Dudek-féle alapítványi ház eladható lenne és annak összege a forma szerinti kifizetésre fordítható lenne 1. §. Ezen ház belső berendezéséről. 26. A viszonyokhoz képest megfigyelendők lennének oly polgárok lakoszebái, kik önhibájokon kívül elszegényedtek. Mily szobákban lakhatnának az ugynevezett Lázárok (betegek) és azok, kik a Dudek-féle alapítványba felvétettek. A gondnoknak magának, ugyszinte a bábának és cselédnek külön szobájának kellene lenni, szükséges lenne egy éles és halotti kamara is. 27-er. Mielőtt azonban ezen alapítvány kezdetét venné, a falakat, tetőt, ajtókat, ablakokat teljesen ki kell javítani. 28-szor. Mindaz, a mi egy ily házban szükségeltik, ugy mint ágyak, és ágyneműk, székek, asztalok, konyhafelszerelés és evőeszközök vásároltassanak és a hátrányban levő kamalokból fizetlenség ki, és előbb az alapítvány ne nyitassék meg (ne kezdje meg működését). 29-szer. Mint hogy a pinczékbe befolyandó bér az alapítványi ház évi javítására és a tiszt-

taság fenntartására teljesen elegendő tesz, mindazonáltal ezenkívül még a kamatokból évenként 50 frt, azaz (ölvén) forint különítessék el és kamatozásra helyeztessék el, hogy ha nagyobb javulás fordulna elő, ezen összeg együtt kiegészül szolgáljon. 2-ik §. Az alapítványba felvettek kötelességeiről élelmezése és ruházataról. 30. Az alapítványba felvételnek ezen szabadalmazott város azon polgárai, kik önhibájokon kívül elszegényedtek, és a valódi, de itt született Lázárok (betegek) vallás és nemi különbség nélkül. 31. Előnyben különös tekintetben azon polgárok részesíttessenek, kik Csehországból jöve itt telepedtek, magukat a katonai pályára szentelték és azok özvegyei. 32. Amennyiben a tér engedi, felveendő azok is, kik öregek és némi vagyonnal bírnak, de kötelesek ezt az alapítványnak hagyományozni, valamint az élelmezésért és ruházataról valamit fizetni. 33. Ezek kötelessége leendő naponként háromszor fennhangon, kik a szobákban vannak együttesen imádkozni és teljesíteni a kertben és egyéb képes munkákat, 34. Ebédre kapnak levest, főzeléket, egy félfont marhabussal, vacsorára szinte két ételt, böjt napokon azonban három ételt, de csak déiben. 35. Ruhásművekkel takarékosággal látandók el.)

A végrendelet további része megszabja az alapítvány kezelését. Mindenben a legkörültekintőbb gondosság, a legnagyobb pontosság jellemzi iróját — világosan látjuk, hogy egy önmagával megelégedett, istenfélő, a becsületos munkában megöszült férfi veté papírra a legszébb gondolatokat, melyek aztán halála után testet öltöttek s mai napig élnek. — Szépen mondja végrendelete végén: »utolsó akaratomat jól megfontolva és ép elmével sajátkezűleg aláírtam és pecséttemmel megerősítettem, de nemcsak sajátkezűleg aláírtam, hanem a tanuorakat illoen felkértem ezen végrendeletem saját kezűvel és pecsétükkel megerősíteni.« Férfias aláírása után a tanúk következnek, csupa német hangzásu név: »Sorger Sámuel, Kaiser Antal, Waldensteiner Antal, Krämmer János, Rottenfels Károly.«

Igy néz ki rövid kivonatban az a végrendelet, melynek alapján városunk annyi szegénye menekül meg az éhenhalástól és hajléktalanságtól, melynek alapján olyan szegények, kik szerencsétlen sorsuk folytán koldusbotra jutottak, nincsenek arra kényszerítve, hogy munkában megtört kérges kezüket nyujtsák a lenéző oda dobott fillér után, míg barázdáktól szántott arczukon a szégyen pirja ég. És kinek agyában szülemlett meg a gyönyörű gondolat. Egyszerű timár mester volt az. — Csehországból kis paktáskával, de nagy munka kedvvel állított be városunkba s — Isten megsegítette. Nem is volt hálátlan sem Istene, sem hazája iránt, istápolta ugy az egyházat, mint a közjót! Tisztelet nevének.

A villamvilágítás szerződése.

A belügyminiszter jóváhagyta Nagyvárad város törvényhatóságának azon határozatát, hogy a város világítását házilag eszközli, a központi telep és a hálózat kiépítését a Ganz-czégre bizza.

Ezzel a miniszteri elhatározással biztosítva van Nagyvárad jövő közvilágítása s most már biztos, hogy a gázgyár csak az 1903. évi december 15-ig látja el a város világítását s azontúl csak a magán fogyasztás szolgálatában fog állani.

A Ganz-gyárral az építésre köteendő szerződést tegnap állapította meg a kiküldött bizottság.

Bordé Ferenczelszökölt; jelen voltak: Rimler Károly polgármester, Dús László v. főügyész, dr. Károly Irén, Szablander Károly, Lovas Zsigmond; továbbá Hollós József műszaki tanácsos, a kereskedelmi miniszteriumból, Horn Mór a Ganz-gyár igazgatója.

A bizottság által már összeállított szerződés tervezetét vették átvizsgálás alá s kisebb módosításokkal elfogadták.

Ugy a villamos központi telepet, mint a hálózatot a Ganz-cég 1903. évi szeptember 1-ére elkészíteni köteles. Ez időtől három és fél hónapig, vagyis 1903. december 15-ig próbavilágítások, vizsgálatok lesznek.

A gépek berendezésére nézve Hollós József műszaki tanácsos újabb javaslatot készít.

Szóba került az is, hogy a város a biztos erejű lupényi kőszénrel, vagy a bódónosi szénrel akarja-e a kazánokat fűteni, mert a kazánrostélyát, vagyis a fűtőfelületet ehhez képest kell berendezni.

A szerződés pontozatainak megállapítása után megtekintették a központi telep részére kijelölt területet a v.-velencei vasúti állomásnál, a nagypiacz-téri közraktárnál.

A gépházat előzőleg sokkal kisebbre tervezték; míg a pótlások, a villamos vasut ellátása miatt olyan nagyra kell készíteni, hogy csak ez a munka 35,000 korona többlet költséget okoz. Erre nézve azonban 90,000 korona átalányösszeg van kikötve.

A bizottság ma, szerdán folytatja tanácskozásait.

A gépek minőségét állapítják meg; továbbá tárgyalnak a bpesti Forgalmi Bank és a nagyváradi közúti vasut megbizottaival, a villamos vasut részére adandó áram árának megállapítására vonatkozólag.

A Budapesten ez irányban folytatott tanácskozások nem vezettek eredményhez.

Most is erősen azt rebesgetik, hogy a város önköltségen adja a villamos vasut részére szükséges áramot, amibe a város nem mehet bele, mivel az önköltséget teljesen elkülöníteni nem is lehet a világítás költségeitől.

Azt még csak nagy erőszakkal meg lehet magyarázni, hogy méltányos összegért csekély haszon mellett adja az üzemhez szükséges erőt a város, de az önköltség nagyon is elasztikus feltételét nem fogadhatja el.

Ha a bizottság még is belemenne ebbe, a törvényhatóságnak lesz módja azt eldöbni.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* A jövő év virilisei. Rövid időn belül összeállítják Nagyvárad város jövő év viriliseinek névjegyzékét. Lukács Ödön adóügyi tanácsnok már összeállította a legtöbb adót fizetők lajstromát, az adófelkönyvek alapján. A 171 legtöbb adót fizetők között Weisz Mór az első 6333 korona 45 fillérrel, azonban ennek daczára sem lehet a törvényhatóság tagja, mert állandóan Nagyszalontán lakik. A legutolsó (171-ik) Peuer Aron, aki 180 kor. 30 fillért fizet. Ebben a névsorban természetesen még nincs senkinek kétszeresen számítva az adója.

* A táviratok olvasása. A táviratok helytelen olvasása már sok tévedésnek volt az oka. A napokban az angol lapok egy táviratot közöltek, melyben a Kanadában letelepedett dokkhorum vallási szektáról a legfanatikusabb dolgok mondattak el. Az angol kormány kérészközdésére most a kanadai kormányzó megtáviratozta a való tényállást, a melyből kitűnik, hogy az első sürgönyt tévesen olvasták.

Ebből az alkalomból a „Daily News” felemlíti, hogy a zuluháború kitörésének idején egy nagy londoni lap a következő táviratot kapta: Zulus hve taken umbrage. (A zulusok megijedtek.) A lap szerkesztőségében úgy látszik azt hitték, hogy Umbrage valamely erőd neve és másnap a lap élén nagy betűkkel ez volt olvasható: Capture of Umbrage by the Zulus. (Umbrage elfoglalása a Zulusok által.)

* Az állami gyermekmenhely építése. A lelenczháznak, vagy újabban az állami gyermekmenhelynek eddig Nagyvárad városa adott helyet a Városi árvaház épület üres helyiségeiben. A belügyminiszter azonban, akinek a resortjába van beosztva a gyermekmenhelyek ügye, nagyobb szabású épületet akar emelni a nagyváradi gyermekmenhelynek. E célra Nagyvárad városa az Egreskert területét ajánlotta fel, a melyet a miniszter megvizsgáltatott. A városhoz intézett leirata szerint a terület az építésre alkalmas s annak átadását kéri.

* Nagy hőség mindenütt. Rómából írják, hogy ott a hőség állandóan 36 fok. Napszúrás következtében számos baleset fordult elő. A mezzei munkások rettenetesen szenvednek a hőségtől.

* Tüzek a megyében. Korbest községben augusztus 27-én virradóra Bócz Jovilla háza és a telkén lévő összes melléképületek leégtek, a tetemes kár annyival inkább sajnálatra méltó, mert biztosítva semmi sem volt.

— Vasand községben pedig a papilak esett 23-án éjszaka a tűz martalékaul, a hol a szeles időben nehezen lehetett a tüzet lokalizálni. — Nagyszalontán meg a villám gyújtotta fel Kádár Ferencz buza kazlát, melyben mintegy ezer forint áru buza volt összehordva. A kár megtérül, mert a kazal biztosítva volt.

* Lopott kárpótlás. Mikor az öreg Tankis Tógyer lehunyta a szemét, fiai természetesen összekaptak az örökségen. Péter és ifj. Tógyer ezóta örökös perpatvarban él mindmáig. Különösen Péter találta kevesebbnek a maga részét a Tógyerénél, azért is azon törte a fejét, mikép kárpótolja magát könnyű szerrel. Ennek aztán olyatén módját eszelte ki, hogy felbízta a fiát, lopja csak el a Tankis Tógyer új bundáját, a mit az érdemes fiu meg is tett, úgy hogy Tógyer soh'se tudta, hová lehetett az új bunda s erre aztán feljelentette őket a csendőröknel, a kik le is tartóztatták Tankis Pétert a fiával együtt. Tördelmesen beismerték ők mind a ketten az egész dolgot, s így a bunda visszakerült Tógyerhez, ők pedig a fogházba kerülnek.

* Szélhámos suhancz, aki édességekben utazik. Szamosi Lajos 15 éves suhancz, furfangos módon csapta be a cukrász és csemege boltok tulajdonosait. Ugyanis az érdemes fizető előkelő uri emberek névjegyeiből lassanként egész raktárt gyűjtött s ezekre megrendeléseket írva, úgy állított be az egyes kereskedésekbe, mint azoknak az uri embereknek a megbízottja, ilyen módon sikerült is neki több kereskedőt rászédni, s nagyobb értékű csemege holmit vásárolt össze czédulákra. Utóbbi időben özv. Nagy Mártonné cukrászdáját látogatta ilyen rendelő névjegyekkel, míg végre tegnapi este rajta vesztett, mert Nagy Mártonné letartóztatta a bazar-szoros rendőrrel. Megmotozaskor 6 drb. névjegy találtatott nála és pedig Velyáczy Gyula kir. ítélő táblai bírósé, Kaali Nagy Endre p. ü. titkáré, Krüger Jenő joghallgatóé, Klein Ignác Lolyd-kávéház tulajdonosé, Hamary Kornélné és végül Attyai és Ikáchi Péterfy Eleméré. E névjegyeken irónnal írt megrendelések voltak csemegek, gyümölcsök, sütemények, cukrok és főként habos, csokoládé édességekről, a megrendelő mindig másnapra igéri a pénz elküldését és kéri a

megrendeléseket a névjegy átadójának. A kitűnő fiu beismerte, hogy hasonló módon már több helybeli kereskedőt becsapott. A kis szélhámóst egyelőre özv. anyja lakására küldték haza, az eljárás pedig fomatban van.

* Bosszuálló kocsis. Kovács Imre meg Ollár Miklós együtt kocsiskodtak jó ideje a Perjési pusztán, Ollár Miklós rég haragosa Kovács Imrének és 22-én éjjel ittas állapotban forgó pisztolyal kétszer Kovács Imrére lött, de a golyó nem talált s így Kovács feljelentette a lövöldöző kocsist, kit a csendőrök letartóztattak.

* Széttépte a medve. Nem mindennapi eset történt az elmúlt héten a körösmezői határon levő Pásztor-lakban, hol Petrasku Juont a saját udvarán egy medve szétmarczangolta. Petrasku kint legeltette a nyáját a hegytetőn, miközben bebarangolt az erdőbe. A véletlen egy medvebocsot hozott elébe, melyet Petrasku nagy ügygyel-bajjal megfogott és este felé hazavitt a lakására, hol egy ólba zárta. Még ugyanazon éjjel Petrasku erős kutyaugatásra ébredt fel. Azt hitte, hogy valaki a beteretelt nyáját akarja megdézsmálni, kiment tehát az udvarra, hogy szétnézzen. A juhakolnál mindent rendben talált, visszajövet a sötétségben a sertésöl felé ment, hol a kis medve volt elzárva. Itt azonban egy hatalmas medve ugrott elő, rávetette magát a pásztorra, a kit letepert s azután az arcát és mellét kezdte marczangolni. A pásztor segélykiáltásaira kifutott a felesége is, de a mint a medvét meglátta, ijedtében bemenekült a házba. Hajnalban Petraskut teljesen szétmarczangolva halva találta meg a felesége, a sertésöl deszkafala pedig szét volt törve és a medvebocs az öreg medvével együtt elütni. Az előjáróság jelentést tett az esetről a hatóságnak és hajtóvadászat elrendelését kérte, de mivel a trónörökösöt őszre arra a vidékre várják vadászatra, a hajtóvadászat elmarad.

* Lopott ökrök. Tamás Juon butyini lakos két czimeres ökrét hajította el Czukora Morán 27-én virradóra. A két szép állattal a belényesi vásárra igyekezett az atyafi, a hol aztán árulgatni kezdte, de mert marha levele nem volt, nem tudott könnyen tal adni rajtok. Végre pedig a csendőröknek is feltűnt az igazolvány nélküli gazda, s kérdőre vonták, mire Halik Isának vallotta magát, de a nyomozás kiderítette kiletét, s a lopott jószágot igazolt tulajdonosának átadták, a tolvajt pedig feljelentették.

* Kézre került tolvaj Notórius tolvaj került kézre tegnapi este 10 órakor a Nagypiacz-téren, Krisztner György személyében, a ki másodmagával ép az ácsorgó vásáros szekereket dézsmálgatta. Az ott állomásozó rendőr tetten érte és bekísérte a rendőrségre.

* Találtak egy pénztárczát, melyben két sorsjegy s egyéb irományok vannak, igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrség 4-ik számú szobájában.

IRODALOM.

Római katolikus szertartásán. Irta Gergely József. — E tankönyv most hagyta el a sajtót háromféle terjedelmű kiadásban s 68 fametszetű képpel. A nagy kiadás a középiskolák, képzők, a közép kiadás a polgári, a kis kiadás pedig a népiskolák részére készült. A kisebb kiadások szövege a nagyobbban szóról-szóra bennfoglaltatik, a mit nem tudunk eléggé dicsérni, mert óriási könyvség a tanulóra, ha ugyanazt, a mit egy alsóbbrendű iskolában már megtanult, nem kell újra egészen más szövegezésben elsajátítani. Ez nagy idő- és munkamegtakarítás, a

mit szerző — úgy látszik — mindjárt ki is használt, a mennyiben tankönyvei jóval bővebbek a hasonló fokon használatos szertartástanoknál.

Nem szereljük a tulbő tankönyveket, ez esetben azonban nem teszünk kifogást, mert meggyőződünk egyrészt arról, hogy nincs benne semmi fölösleges, sőt talán a stilus nagyon is tömör, szűkszavú; másrészt a szerző oly ügyesen rendezte el s osztályozta pontokba szedve az anyagot, különválasztva a szükséges a hasznostól s ezt a megemlítésre méltóól, hogy a tanár vagy hitoktató minden körülményesebb kijegyzés nélkül annyit vehet föl, a mennyit a helyi körülmények megengednek. Egyáltalában elmondhatjuk, hogy kevés tankönyv fordult meg kezeink között, mely annyi jó tulajdonsággal lepelet volna meg, mint ezek a Gergely-féle szertartástanok.

Nagy alaposággal készült, gondos munka. A felosztás és kidolgozás logikus, könnyen áttekinthető. A fejezetek élén röviden, velősen körvonalozza a tárgyat, pontosan határozza meg a fogalmakat, konciz ismétlést nyújt a katekizmosnak vonatkozó anyagából. Magyarázatai igen józanok és helyesek. A szöveg szélére nyomott tárgyjelzések kitűnő fonálát adják a tartalomnak. Általános tetszésre fog találni néhány újítás, melyeket eddig még egy szertartástani tankönyvben sem látunk. Ilyen a szentmise részének és az egyházi évnék egy pillantással áttekinthető, grafikus táblázata; ilyen a függelékben igen praktikus módon közölt szentmise-szöveg magyar nyelven s a minisztráció.

Fametszésű képei szépek, tiszták, számosak és ami a nevezetes, a szöveg közé vannak ékelve.

Nyelvezete világos és igazán magyaros, ami Gergely tankönyveinek már ismert tulajdonsága.

Melegen ajánljuk e tankönyveket a hit-tanárok s hitoktatók figyelmébe. A nagy kiadást pedig különösen ajánljuk olvasásra felnőtteknek, kik a római egyház szertartásairól rövid de alapos fölvilágosításokat óhajtanak nyerni.

A három tankönyvet a Szent István-társulat adta ki, nyomdájának jól ismert gondosságával. Árak: a kis kiadás 56 fillér, a közép 1 korona 40 fillér, a nagy 1 korona 80 fillér.

EGYESÜLETEK.

A kath. kör választmányi ülése a mai nap helyett mához egy hétre, azaz szept. 10-én fog megtartatni a kör könyvtári helyiségében, d. u. 6 órakor.

Igazságszolgáltatás.

Gyanus pontok.

Furesa módon követte el nemrég »becsületsértést« dr. Lendl Adolf országos képviselő ellen!

A képviselő ur, a ki professzor s egyuttal híres állatkitömő is, ez utóbbi minőségéből kifolyólag pörbe keveredett Kurzweil Frigyes fotografussal. Csekély néhány, talán husz forint forgott szóban. A fotografus szerint Lendl megbizta volna őt állatpreparátumainak a lefényképezésével, de fizetni nem akart. Mikor aztán Lendl megesküdött arra, hogy ilyen rendeltést nem tett, Kurzweil nemcsak elutasította a bíróság, hanem 10 forint költség fizetésére is kötelezte.

A perköltséget rendes időben elküldte a fényképész. Azonban nem az ügyvédnek, hanem Lendl képviselőnek. Mégis az történt, hogy az ügyvédi díjakért a fotografust exekválni akarták. E felett való dühében pennához kapott Kurzweil és a következő levelet írta a képviselőnek:

»Hogy jutok ahhoz, hogy végrehajtani akarnak? Hisz elküldtem önnek a pénzt. Vagy talán . . .«

A négy ponttal záródott a levél s ama pontok mögött Lendl valami sértő föltevést látva, bíróság elé ment. A tárgyaláson Kurzweil nem igen akart megnyugtató felvilágosítással szolgálni.

— Nekem megvan a véleményem Lendl urról, de hogy mi, azt kimondani nem tartozom.

Ezt hajtogatta minden kérdésre. Így aztán a pontok miatt Kurzweilt vétkesnek nyilvánította a büntetőbíróság s slítelte 60 korona pénzbüntetésre, esetleg hat napi fogházra. A különös becsületsértési pör tegnap a törvényszéket foglalkoztatta. A felelbiteli tanács előtt dr. Csathó Bernát ügyvéd, a vádlott védője vitatta hogy kifejezett sértés nem forog fenn s így a fényképész annál inkább felmenthető, mert azt igenis kifejezetten kijelentette az első tárgyaláson, hogy sérteni nem akart.

Csődnyitás. A kir. törvényszék *Berger* Lajos nagyvárad kerkeskedő ellen saját kérelmére a csődöt elrendelte. Csődömeggondnokul *Jancsó* Dezső ügyvéd, helyettesül dr. *Kripka* Henrik lett kinevezve. A követelések bejelentésének határideje 1902. évi november 17-ik napja.

SZINHÁZ.

Székely Irén megkerült. A Szeged és Vidékében olvassuk: Székely Irénnek, a szegedi szintársulat nagyhirű első színésznőjének most már nemcsak a butorai érkeznek meg Hódmezővásárhelyre, hanem a hét derekán maga is megérkezik.

Székely Irénnek az egészsége teljesen helyre állt, úgy hogy a hét közepén már megérkezik Szegedre. Tekintettel azonban e hosszú ut fáradalmaira, melyek Pordenoneból (Olaszország) idáig érik, két napi pihenőre lesz szüksége és csak szombaton léphet föl. Első föllépése a *Boszorkányvár*-ban lesz. E darabban vendégszerepelt a Népszínházban is — óriási sikerrel. A fővárosi sajtó egész hasábkokban méltatta tüntető hangját és művészi játékát. Vasárnap népszínműben mutatkozik be. Eljárása ugyanis a *Tolonecz*-ban *Angyal Liska* szerepét, a mely szintén egyike a művésznő legjobb alakításainak.

TAVIRATOK.

A hercegprimás Budapesten.

Budapest, szept. 2. (Saj. tud. távir.) *Vasary* Kolos hercegprimás állandó tartózkodásra Budapestre érkezett. Az esteli vonaton jött s a budavári palotájába szállt.

Minisztertanács Budapesten.

Budapest, szept. 2. (Saj. tud. távir.) Széll és Körber minisztereinkök csütörtökön este Budapestre érkeznek. Pénteken délelőtt kilencz órakor minisztertanács lesz a miniszterelnökségen.

Keleti Gusztáv meghalt.

Budapest, szept. 2. (Saj. tud. távir.) Keleti Gusztáv a híres tájképfestő a minta rajziskola és a rajztanár képző igazgatója ma délben meghalt.

Viszály egy főúri családban.

Budapest, szept. 2. (Saj. tud. távir.) A két fiatal Myrbach gróf orozva megtámadta Haller Péter grótot és a fején meg a bal vállán megsebesítették. Hallert kórházba szállították kastélyából. A gróf a merénylőket feljelentette. — A támadás oka állítólag családi viszály.

Fohász a Kossuth-ünnepre.

Budapest, szept. 2. (Saját tud. távir.) Ma jelent meg Rákosi fohásza, melyet a Kossuth-ünnepre írt. A lendületes inát a következő szavakkal fejezi be: Magyarok Istene! Rákóczy nemzete, Kossuth népe kiált föl hozzád a mélységből! Oh adj nekünk, mint a multakban az elfátyolozott jövőnek nehéz idejében is láng szellemeket, akik a mannálan sivatagból az ígért földére kivezessenek. Oh add, hogy a balsorsban ne legyünk soha csüggedők, hatalomban elbizottak, szenvedésben gyávák, kegyelemben elpuhultak!

A román király otthon.

Bukarest, szept. 2. Károly király tegnap érkezett ide Gasteinből.

Nagy zivatar és égi háboru.

Berlin, szeptember 2. Tegnap délután egész Németország területén esett az eső. Nagyon sok helyütt zivatarok is voltak. A villám Klágenfurtban egy bérkocsist sújtott agyon.

Steindl temetése.

Budapest, szept. 2. (Saj. tud. távir.) Ma helyezték örök nyugalomra a műegyetem nagyérdemű professzorát, Steindl Imrét. A temetésen jelen volt a műegyetem tanári kara s az akadémia nevében Rados Gusztáv dékán búcsuztatta, a szertartást pedig Kanovits apát végezte. Sok nagynevű ember között Wlassits miniszter is részvét levelet intézett az elhunyt tanár özvegyéhez.

A »Fritjof« utja.

Krisztília, szeptember 1. A »Morgenbladed« egy tegnapi keleti tromsói táviratot közöl, a melyben Baldwin jelenti, hogy vasárnap egy czethalász-hajó érkezett Altenbe (Finnország), a mely északi szélesség 75 fok 50 és keleti hosszúság 40 fok alatt a »Fritjof«-fal, a Baldwin-Ziegler-féle expedíció egyik hajójával találkozott és leveleket hoz tőle. A »Fritjof«-on, a mint a czethalászok jelentik, minden rendben van, de a jogviszonyok nagyon kedvezőtlenek. A »Fritjof« nem volt képes a Ferencz József-földet elérni. Baldwin azt hiszi, hogy a »Fritjof« talán eléri a Ziegler-fokot és szeptemberben visszatérhet.

A búr vezérek követelése.

London, szeptember 2. Botha, De Wett és Delarey, a kik tegnapelőtt ideérkeztek, tegnap Chamberlain gyarmatügyi miniszterrel értekeztek. Hir szerint Chamberlain megígérte, hogy a kormány elé fogja terjeszteni a búrok követeléseit, melyek lehetőleg el fognak fogadtatni. A vezérek ma is konferálni tognak Chamberlainnal. Panaszkodnak annak, hogy az angol hatóságok Dél-Afrikában elnyomják a hollandi nyelvet és a közigazgatásban kizárólag az angol nyelv

érvényesül. Azután még két millió fontot kérnek a búrok felségelésére, mint-hogy a békeszerződésben megállapított három millió font e célra nem elégséges.

A poseni ünnepe.

Posen, szeptember 2. Híre jár, hogy a poseni herczegérek vonakodik elfogadni a császári ebédre való meghívást. A lengyel lapok ujjongva tárgyalják ezt a dolgot és hozzáteszik, hogy az érsek helyesen cselekszik, mert Poserben most a németek fognak ünnepet ülni, melyhez a lengyeleknek semmi közük.

Mattasich-Keglevich a szerb hadseregben.

Bécs, szeptember 2. (Saját tud. táv.) Az osztrák császárvárosból ma Mattasich-Keglevich Géza elutazott Belgrádba. Elhagyta az országot, a hol az udvari intrikák oly súlyos megpróbáltatásoknak tették ki.

A szerb kormányának ajánlotta föl szolgálatait. A mikor még ulánus főhadnagy volt, a hadsereg legkitűnőbb lovasai közé tartozott. A möllersdorfi fegyházból való kiszabadulása után rögtön kérvényt intézett a szerb hadügyi kormányhoz, melyben felajánlotta szolgálatait a szerb hadseregnek.

Megírta ebben a kérvényben, hogy a közös hadseregből kutasztották és ártatlanul fegyházra ítélték. Néhány igen magas állású udvari embernek intrikái okozták ezt.

A szerb hadügyminiszter kedvező válaszára aztán ma reggel utnak indult Belgrád felé. Tiszt lesz a szerb hadsereg lovasságában. A sokat hányatott, meg-hurczolt férfiú élete új stádiumba jutott.

A tengeri hadgyakorlat.

Pola, szept. 2. A »Miramare« hajón tegnap reggel fogadta a király Goess gr. helytartót magánkihallgatáson. A tengeri hadgyakorlatoknak csütörtökön lesz vége, amikor is a király Bécsbe utazik. (M. T. I.)

Az osztrák-magyar bank állása.

Budapest, szept. 2. Bécsből jelentik a »Bud. Tud.«-nak. Az Osztrák-Magyar Bank állása 1902. augusztus 31-én ez volt: Bankjegyforgalom 1.495.367.000 korona; (+47.683.000 korona); érczkészlet 1.444.436.000 korona; (-180.000 korona); váltótárca 230.893.000 korona (+34.425.000 korona); lombardüzlet 45.411.000 korona; (+387.000 korona); adómentes bankjegytartalék 343.660.000 korona; (-47.703.000 korona).

A hőség áldozatai.

Komárom, szept. 2. Itten tegnap Homolka Simon uszályos hirtelen rosszul lett és még mielőtt az orvos megérkezett volna, meghalt. Homolka egész délelőt a Dunán dolgozott és ki volt téve a nap perzselő hőségének. Az orvos napszúrást konstataált rajta.

Sopron, szept. 2. Az itten állomásozó honvéddalozegrednek két közlegénye vasárnap hirtelen beteg lett. Most a katonai kórházban fekszenek. Az orvosok rajtuk is napszúrást konstataáltak.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irtá: Sienkiewicz Henrik. 72.

A fatörzs alá rejtette a kardokat, azután megindultak. Egyedüli fegyvere jókora botja volt, szögcs véggel.

— Ez is valami, mondotta és nagyokat ütött vele a levegőbe. A kutyákat, meg a farkasokat elhajtani is jó lesz. Hiszen csak gyalogolni ne kellene!

E föl ment a feketehajú fu, után a havasfejú dalnok. Megtalálták a három fat és rátertek a slotonosi utra. Meg-megpihentek közben, átgázoltak néhány patakon, ahol nem volt elég sekély a víz, ott karjaiba vette Sagloba a lányt és átzipelte a tulsó partra. Ezuttal még is Helena fáradt el. Este volt már, mikor egy kis erdőskéhez értek, ott lerokadt.

— Nem tudok tovább menni. Hagyj itt elveszni.

Saglobának köny szökött a szemébe. — Nem maradhatunk itt éjjelre. Szedd össze az erődöt.

De a lány nem mozdult. Egyszerre rettenetes fivöltés hallatszott.

— Farkasok járnak erre, — mondta Sagloba. — Van ugyan egy-két lövésre való puska, de az pisztolyomat nem ástam el, de ez kevés lesz. Megeznek a toportyánok, ha csak el nem futunk előlük. Ha te nem tudsz járni, hát majd viszlek. Úlj a hátamra.

De erre már nem került sor. Nem farkasok fivöltöttek, hanem néhány kutya ugatott a közelben olyan rettenetesen, valószínűleg verték őket. Sagloba arca földerült.

— Meghallgatta az Isten az imádságodat, leányom. Ugy látszik, Demianovkába értünk.

Most már Helenának is visszatért az ereje, lábára állt és szaporán gyalogoltak előre. Csakhamar kijutottak az erdőből, kémények intettek feljök, világosságot láttak néhány ablakban. Templom is állt a kis falu közepén, amelynek ujonnan bádogozott kupoláján fényesen csillant meg a hunyó nap sugára.

— Demianovkában vagyunk. A kóbor dalosokat mindenütt szívesen látják, ott is kapunk majd estebédet meg ágyat. Meg ne feledkezzél róla, hogy néma vagy, majd beszélék én helyetted is. Csak sört kapjunk, akkor kibékülök az egész világgal.

Egy kovácsműhely elé értek, ahol lázasan folyt a munka. Csengett az ülő, izzott a tűz, amelynek a fényében egész csoport férfi állott. Hangosan vitakoztak, de beszédök elveszett a kalapácsok csattogásában s a kovácslegények énekében. Sagloba érkezettnek látta az időt, hogy ő is énekre gyujtson. Megpöngette a lantot, dalba kezdett és a férfiak elé indult. Most látta már, hogy parasztok állanak ott, hosszú botokkal a kezökben, némelyik bot végén ott csillogott már az egyenesre pántolt kasza meg a dárdahegy, a többit ott kovácsolták a műhelyben. Észrevették Saglobát.

— Nézd csak, egy félszemű dalnok.

— Dicsértessék az Ur, köszöntett Sagloba.

— Mindörökké, Amen.

— Jó emberek, Demianovkában vagyunk?

— Ott. Miért kérded?

— Azt hallottam utközben, hogy itt jó emberek élnek, akik szívesen látják a dalnokot, adnak neki enni, inni, pár garast is dugnak a zsebébe. Nagy utat tettünk, nem igen bírnak már a vén lábaim, de meg a gyerekem is fáradt. Néma a szegény és ő vezet engem, mert bizony vak vagyok. Az egyik szememet kiégették a pogányok, a másikkal is alig látok valamicskét. Olyan vagyok, mint a madár: folyvást csak énekelek. A torkomban a kenyérem.

— Hovávaló vagy?

— Messzi van az én hazám, — sóhajtott Sagloba és letelepedett a kovácsműhely fala mellett álló kis padra.

— Te is új mellóm, fiam, — szólt Helenának. Lad-waból jöünk, de már régen volt, hogy ott jártunk. Most legutóbb Browarkában pihentünk meg.

— Mit jót hoztál onnét?

— Jó? Nem tudom, hogy jó-e? Össze-

futott ott az egész népség, mindannyian Chmielnickijről beszéltek, aki sorraverte a het-manokat, meg a parasztlázadást is emlegették.

Az egész csapat Sagloba köré tolatkodott.

— Hát igazán föllázadtak a parasztok?

— Föl ám! hiszen a mi sorsunk csupa szenvedés!

— Azt mondják, hogy most már vége lesz a szenvedésnek.

— Kiewb n az Ur Jézus tulajdon kezeirását találták meg egy oltáron. Azt jóslja, hogy rettenetes háboru fog kitörni s vér folyik egész Ukrániában.

— Az Ur Jézus kezeirását!

— Ugy bizony. Háboru, vér... De már nem forog a nyelvem, egészen kiszáradt a torkom.

— Nesze pálinka, igyál!

Hanem aztán elmondj ám mindent, ami ott künn a nagyvilágban történik. Mi is ugy hallottuk, hogy eljött az uraknak a fekete órája, ezért is kovácsoltunk magunknak fegyvert. Nem akarnék mi sem elmaradni Chmielnickij mellől.

Sagloba fenéig üritette a karcsót, csettintett nyelvvel és megszólalt:

— Azt gondoljátok, hogy elérkezett már az ideje?

— Mi magunk akarjuk így.

— Rajta, rajta, menjünk az urak ellen.

A botot fenyegetőleg rázták s a levegőben csöngve ütődtek össze a kaszák.

Aztán elhallgattak s ájtatos csöndben várakoztak az öreg dalnok szavára. Sagloba ugy tett, mintha gondolkoznék.

— Kinek a jobbágyai vagytok?

— Jeremiás herczegé.

— Es kit akartok megölni?

A parasztok tanácstalanul néztek össze.

— Csak nem a herczeget?

— Nem. Az lehetlenség volna...

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Hitel és Társas

Társas jelentése

A Társasítások és Társasítások

Háziárak

Budapest, szept. 2.

Buza májusra	801
Buza áprilisra	898
Tengeri	56
Rozs okt.	658
Zab ápr.	6
Káposzta, repka, sz.	96

Praktikumok

Budapest, szept. 2.

Osztrák hitel	687
Magyar hitel	701
Alamváltó	—
Rimmaradék	30950
Magyar jelzálog	472
Szállítási	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

A Budapesti Árfolyamok, 1902 szept. 2-án

Magyar aranyjárdék 4%	121,10
Magyar koronajárdék	97,90
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4%	19
Magyar vasúti kölcsön papirban 4%	10,1
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	118,60
Magyar államkötvény aranyban 4%	97,75
Italmérsé jog megváltási kötvény	100
Helyettesítési kötvény	750
Magyar arany- és vasúti kölcsön	204
Tiszszabályozás arany- és vasúti kölcsön	1,3
Osztrák járdék papirban	101,60
Osztrák járdék papirban	101,60
Osztrák járdék aranyban	9,50
Osztrák korona járdék	152,50
Osztrák államsorsjegyek	15,85
Osztrák magyar bank részvény	786
Magyar hitelbankrészvény	717,25
Osztrák hitelintézet részvény	95,16
Párisi visita	1,15
20 frankos arany (Napoleon'dor)	116,90
Németbi-odalmi márka	239,65
Londoni visita	23,42
20 márkás arany	—

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Pályázati hirdetés.

A nagyváradai ipariskolánál a következő óraadó állások lesznek a folyó 1902/3. tanévre betöltendők:

1. Az egész évi tanfolyamon heti két órán (pénteken este 6—8-ig) a könyvviteltan tanítása.

2. A téli tanfolyam (nov.—márcz. hónapokban) heti négy órán (kedden—pénteken 5—7-ig) ugyancsak a könyvviteltan tanítása.

Pályázhatnak a könyvviteltan tanítására képesített tanerők, vagy gyakorlati egyének szóval, vagy írásban az ipariskola igazgatóságánál, hol a képesítést igazoló okmányok szeptember 10-ig mutatandók be.

Az iparoktatási bizottság elnöksége.

Ragány János.

304.

A helybeli és vidéki
 === összes tanintézetekben és iskolákban ===
 használatban levő

TANKÖNYVEK,
SEGÉD-KÖNYVEK,

mindenféle **író- és rajzszerkek,** a legjobb minőségben és a legjutányosabban kaphatók:

SEBŐ IMRE = könyv- és papirkereskedésben =
NAGYVÁRAD,
 Fő-utca, **Oláry-ház,**
 az Orsolya-zárdával szemben. 295.

==== Helybeli és vidéki telefon-szám. 276. ====

Fő-üzlet:
 Zöldfa-u. elején.
 Telefon sz. 386.

HÁASZ MANÓ kézmű és divatáruház.

Fiók-üzlet:
 Amerikai áruház.
 Telefon sz. 386.

Figyellelmelem kérek lenni arra, hogy nálam a most kezdődő iskola évadra beszerezhető bármely intézet előírása szerint egy fiók, mint leánykák részére **szükséges összes kellékek.**

Ugyszintén bármely **rőfös és diszítési** cikkekben szinte meglepő **nagy raktár a legdivatosabb** kivitelekben. S tekintettel a mindenki által ismert **óriási forgalmamra,** oly **szolid és olcsó árban,** mint nálam, semmi féle cikk be nem szereshető.

S ez **olcsó árak** mellett is minden vevőnek ki 10 frt. értékűt vásárol, még ha részletekben is.

egy élelnagyságu fényképet készítek

55 cm. széles, 75 cm. magasságban bármely átadott fénykép után teljesen ingyen, csupán a pas-partourért fizetendő frt. 1.50.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
 vonalzatok,
 gazdasági nyomtatványok,
 egyházi, községi
 és egyéb
 hivatalos nyomtatványok,
 körlevelek,
 levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
 mindennemű

nyomdai munkákat
 jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok,

báti meghívók,
 tánczrendek, étlapok,
 naptárak,
 palaczkfeliratok,
 névjegyek,

gyászlapok

stb. a nyomdai szakba
 vágó nyomtatványok
 készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

